

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Departementet

Den 3. april 2020
MFVM 037

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi - For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa

KOM (2020) 98

Resumé

Kommissionen har den 11. marts 2020 lanceret en ambitiøs ny handlingsplan for cirkulær økonomi og dertilhørende bilag med henblik på at skabe en cirkulær økonomi, hvor den økonomiske vækst ledsages af et fald i ressourceforbruget – en absolut afkobling. Forslaget berører 7 konkrete områder: 1) en politisk ramme for bæredygtige produkter, 2) centrale produkters værdikæder, 3) mindre affald, mere værdi, 4) cirkulær økonomi der tjener mennesker regioner og byer, 5) tværgående tiltag, 6) lede indsatsen på globalt plan og 7) overvågning af udviklingen. På de pågældende områder lægger meddelelsen op til, at der efterfølgende gennemføres væsentlige ændringer i flere direktiver og regelsæt. Meddelelsen fra Kommissionen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for staten eller danske virksomheder. Meddelelsen har i sig selv heller ikke konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2020) 98 af 11. marts 2020 fremlagt meddelelse om ”En ny handlingsplan for cirkulær økonomi for et renere og mere konkurrencedygtigt Europa” med dertilhørende bilag. Meddelelsen er modtaget i en dansk sprogudgave fra Rådssekretariatet den 11. marts 2020.

Formål og indhold

Handlingsplanen fastslår, at målet er en omstilling til en cirkulær økonomi, hvor man bevarer og vedligeholder produkters, materialers og ressourcers værdi i økonomien så lang tid som muligt, samtidig med at affaldsmængderne nedbringes. Den cirkulære økonomi bidrager til at afkoble den økonomiske vækst fra ressourceforbruget, til at opfylde målsætningen om klimaneutralitet i 2050 og til at sikre EU's konkurrenceevne også på længere sigt. Handlingsplanen er en del af opfølgningen på Kommissionens Grønne pagt (European Green Deal).

Kommissionen anfører, at omstillingen til en cirkulær økonomi vil være systemisk, dybtgående og transformativ i og uden for EU. Omstillingen vil kræve, at alle interessenter på alle niveauer – europæisk, nationalt, regionalt, lokalt og internationalt – tilpasser sig og samarbejder. Kommissionen op-

fordrer derfor EU's institutioner og organer til at støtte handlingsplanen og aktivt bidrage til dens gennemførelse. Som led i en samlet indsats for at fremme cirkulær økonomi og betragte affald som en ressource fokuserer Kommissionens handlingsplan på indsatser inden for syv hovedområder.

1. Der skal etableres **en politisk ramme for bæredygtige produkter**, som skal understøtte incitamenterne til at forberede produkterne til den cirkulære økonomi og er bygget op om tre elementer:
 - Udforme og designe bæredygtige produkter – herunder en ny rammelovgivning om bæredygtig produktpolitik med fokus på en revision og udvidelse af Ecodesigndirektivet fra kun at dække energirelaterede produkter til også at gælde andre produktgrupper (herunder tekstiler og møbler samt halvfabrikata/intermediære produkter som cement, stål og kemikalier) og med fokus på regulering der bl.a. understøtter lavere miljø- og CO₂ fodaftryk, adresserer indholdet af problematiske stoffer, retten til reparation, holdbarheden og opgraderbarheden af produkter, bekæmpelse af planlagt forældelse, som understøtter at produkter udbydes som serviceydelser; samt etablering af et europæisk dataområde til smarte cirkulære applikationer med henblik på bedre implementering og overvågning;
 - Styrke forbrugerne gennem en ændring af EU-forbrugerlovgivning for at sikre forbrugerne relevant og troværdig information om produktets levetid og muligheden for reparation, reservedele og reparationsmanualer, og beskyttelse mod falske grønne anprisninger (grønvaskning) og indbygget forældelse; og herunder undersøge mulige ændringer i EU's produktgarantiregler. Desuden vil man styrke fokus på grønne offentlige indkøb, herunder obligatoriske minimumskrav ved grønne offentlige indkøb og indfase rapportering til brug for monitorering af grønne offentlige indkøb i EU.
 - Styrke cirkularitet i produktionsprocesser – herunder, i overensstemmelse med målsætningerne i den nye industristrategi at sætte fokus på blandt andet fremme af cirkularitet gennem IED-direktivet og fremme af hhv. industriel symbiose, en bæredygtig cirkulær bio-økonomi, digital information om ressourcer og optag af ny verificeret teknologi.
2. Handlingsplanen **adresserer centrale produkters værdikæder**. Udfordringen med at skabe bæredygtighed i centrale værdikæder vil være en integreret del af den politiske ramme for bæredygtige produkter med indsatser inden for:
 - Elektronik og IKT udstyr; med blandt andet et *Initiativ for Cirkulært Elektronisk Udstyr*, som skal fremme længere levetid for elektroniske produkter, herunder blandt andet implementering af *retten til at reparere*, standardisering af opladerudstyr samt EU-dækkende returordninger for smart phones, tablets og opladere.
 - Batterier og køretøjer; med blandt andet nye regler for batterier og reviderede regler for ud-rangerede køretøjer og mulighed for skabe synergier til den cirkulære økonomi gennem den kommende strategi for bæredygtig mobilitet.
 - Emballage; med blandt andet en revision af direktivet om emballage og emballageaffald med henblik på at nedbringe emballering og sikre bedre genanvendelse, herunder regler for genanvendelse af plastmaterialer i kontakt med fødevarer.

- Plastik; med blandt andet krav til genanvendt indhold og nedbringelse af affaldsmængden i centrale produkter, indsatser mod mikroplast og en ramme for biobaseret og komposterbart plast.
 - Tekstiler; med blandt andet forslag til en omfattende strategi for tekstiler med fokus fx på bæredygtigt design, servicemodeller, indsamling af tekstilaffald, sortering, genbrug og genanvendelse af tekstiler.
 - Anlæg og byggeri; Kommissionen vil lancere en ny omfattende strategi for bæredygtigt bygget miljø, som vil sikre sammenhæng på tværs af politikområder som klima, energi, tilgængelighed, digitalisering, projektstyring og affaldshåndtering samt fremme cirkularitetsprincipper gennem blandt andet en revision af byggevareforordningen og gennem krav om integration af livscyklusvurderinger i offentlige indkøb. Kommissionen vil desuden fremme cirkulære principper for bygningsdesign og udvikle digitale logbøger for bygninger. Kommissionen vil endelig fremsætte en revision af genbrugsmålet for byggeri- og nedrivningsaffald, og Kommissionen vil her have særlig fokus på isoleringsmaterialer, der ifølge Kommissionen udgør en stigende andel af affaldsmængden.
 - Fødevarer, vand og næringsstoffer; med blandt andet forslag om indførelse af mål for reduktion af madspild, fremme af genbrug af vand og vandeffektivitet i industrielle processer og en integreret plan for forvaltning af næringsstoffer.
3. Som det tredje punkt fokuserer handlingsplanen på **Mindre affald, mere værdi**. Indsatsen for en mere bæredygtig produktpolitik understøtter målsætningen om at nedbringe affaldsmængden, fremme renere materialestrømme og sikre bedre genanvendelse. Derudover, vil Kommissionen blandt andet foreslå indsatser inden for: en styrket affaldspolitik - med blandt andet affaldsreduktionsmål og harmonisering af systemerne til særskilt indsamling af affald, cirkularitet i et giftfrit miljø - med blandt andet tiltag som vil understøtte tilliden til anvendelsen af sekundære råmaterialer ved at udvikle nye løsninger og metoder til at minimere indholdet af problematiske stoffer i genanvendte materialer og ved at harmonisere systemer til overvågning og forbedre klassificeringen og håndteringen af farligt affald, opbygning af et velfungerende marked for sekundære råvarer - med blandt andet mulighed for at revidere kriterier for affaldsfasens ophør for visse affaldsstrømme, styrket standardisering og mere effektiv brug af reglerne om anvendelse af særligt problematiske stoffer. Endelig foreslås tiltag til håndtering af eksporten af affald ud af EU via en gennemgang af EU's regler om overførsel af affald over grænser med henblik på at forbedre genbrug og genanvendelse i EU og begrænse eksporten af affald, der har miljø- og sundhedsskadelige virkninger i tredjelande.
 4. Det fjerde fokus punkt for handlingsplanen er **en cirkulær økonomi, der tjener mennesker, regioner og byer**. Kommissionen ønsker at skabe sammenhæng mellem den cirkulære økonomi og indsatsen til støtte for jobskabelse og opbygning af færdigheder og kompetencer blandt andet gennem en pagt for færdigheder og en handlingsplan for den sociale økonomi og gennem investeringer i uddannelsessystemer. Kommissionen ønsker ligeledes at skabe sammenhæng mellem den cirkulære økonomi og mulighederne for at drage nytte heraf gennem samhørighedspolitikken og de europæiske initiativer for byerne og gennem støtte fra EU's finansieringsmekanismer og fonde.
 5. Kommissionen ønsker gennem **tværgående tiltag** at styrke sammenhængen mellem den cirkulære økonomi og andre centrale politikområder, herunder:

- Cirkularitet som en forudsætning for klimaneutralitet, hvor man vil analysere virkninger og sammenhænge og forbedre modelleringsværktøjer og fremme den cirkulære økonomi i gennemgangen af de nationale energi- og klimaplaner. Kommissionen vil også se nærmere på et regelsæt for certificering af CO₂-fjernelse.
 - Sikring af den rigtige økonomiske løsning gennem styring af finansieringen i retning af mere bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre. Kommissionen vil udover allerede eksisterende tiltag blandt andet øge virksomhedernes offentliggørelse af miljødata som led i revisionen af direktivet om ikke-finansiell rapportering, støtte udviklingen af miljøregnskabsprincipper, fremme integration af bæredygtighedskriterier i virksomhedernes forretningsstrategier gennem rammerne for virksomhedsledelse, omlægge det europæiske semester, så det afspejler de mål, der er knyttet til den cirkulære økonomi og tilskynde til bedre anvendelse af de økonomiske instrumenter såsom miljøbeskatning, herunder af deponering og affaldsforbrænding samt momssatser).
 - Fremme cirkulær økonomi gennem forskning, innovation og digitalisering, gennem støtte til hele innovationscyklussen via Den Europæiske Fond for Regional udvikling, Life og Horizon Europe. Digitale løsninger kan understøtte cirkulære forretningsmodeller og fremme overvågningen af produkter, komponenter og materialer og gøre data sikkert tilgængelige.
6. Handlingsplanen fokuserer også på EU's **ledende indsats på globalt plan**. Det er afgørende for europæisk succes, at der også sker en global omstilling til en mere klimaneutral, ressourceeffektiv og cirkulær økonomi. Derfor vil Kommissionen bl.a. også tage lederskab i arbejdet med at skabe en global aftale om plastik, sikre at frihandelsaftaler afspejler målene i den cirkulære økonomi og foreslå en alliance, som skal afdække manglende viden og styring og fremme partnerskaber inden for den globale cirkulære økonomi.
7. Endelig fokuserer handlingsplanen på **overvågning af udviklingen**. Som en del af handlingsplanen vil Kommissionen styrke overvågningen af de nationale planer og foranstaltninger med hensyn til den cirkulære økonomi, ajourføre overvågningsrammen for den cirkulære økonomi og videreudvikle indikatorerne for ressourceanvendelse, herunder forbrug og materialeaftryk.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi.

Nærhedsprincippet

Kommissionens meddelelse om en ny handlingsplan for cirkulær økonomi har i sig selv ikke betydning for nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens meddelelse om en ny handlingsplan for cirkulær økonomi har i sig selv ikke betydning for gældende dansk ret.

Konsekvenser

Kommissionens meddelelse om en ny handlingsplan for cirkulær økonomi har i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser. Dette vil afhænge af den endelige udformning af tiltagene i handlingsplanen. Det fremgår af handlingsplanen, at omstillingen til en cirkulær økonomi har mulighed for at bidrage til at øge GDP i EU med 0,5 % frem mod 2030 og skabe omkring 700.000 nye job. Det forventes desuden, at en gennemførelse af handlingsplanens initiativer

vil bidrage til at højne beskyttelsesniveauet for miljø og natur eksempelvis gennem øget ressourceeffektivitet, mindsket udledning af drivhusgasser, mindre tab af biodiversitet og pres på vandressourcen.

Høring

Meddelelsen har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget.

3F understreger, at det først og fremmest er vigtigt, at medarbejderne i virksomheder bliver inddraget i processen om, hvilke tiltag virksomheden skal igangsætte for at efterleve Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi. Det er vigtigt med inddragelse af arbejdstagere og fagforeninger på alle niveauer, og de finder det positivt, at Kommissionen anerkender behovet for samarbejde med alle interessenter. 3F opfordrer Kommissionen til at etablere et Stakeholder Panel, i lighed med det man har på bioøkonomi.

3F er positiv overfor, at Kommissionen vil overveje at indføre obligatoriske bæredygtighedskrav, der omfatter social- og miljøaspekter i hele værdikæden, både på vare og tjenester og opfordrer til at disse indføres.

3F støtter, at Kommissionens vil sikre en koordinering mellem strategien for cirkulær økonomi og kvalifikationsdagsordenen og finder det vigtigt at udvise rettidig omhu med henblik på at iværksætte uddannelse og efteruddannelse af beskæftigede i de berørte sektorer.

3F er usikre på brug af strukturfondsmidlerne til finansiering. 3F kan se fordele i, at det kan hjælpe regioner med at implementere cirkulær økonomi strategier og styrke industristruktur og værdikæder. Ligeledes forslås at anvende Just Transition. 3F er dog bekymret for, at det vil betyde, at der er færre midler til fattigdomsbekæmpelse og indsatser målrettet beskæftigelse og opkvalificering, hvis der ikke samtidig tilføres ekstra midler til disse tiltag.

De Danske Bilimportører udtrykker generelt opbakning og henviser til industriens synspunkter, som de er formidlet via ACEA (European Automobile Manufacturers Association) og henviser til "position paper" fra ACEA (2015). De Danske Bilimportører opfordrer til, at Kommissionens handlingsplan bidrager til at fremme en holistisk tilgang til bæredygtig produktdesign, hvor der tages en fuld livscyklus-orienteret vurdering af bæredygtighed og ansøres til innovation for at sikre teknologineutralitet. Lovbestemte krav til produktdesign vil hindre teknologisk udvikling, og der anbefales derfor konkurrencedygtige løsninger udviklet af industrien. Bilindustrien bidrager væsentligt til den cirkulære økonomi, via "genfremstilling" ("remanufacturing") af et bredt udsnit af komponenter. Der er dog begrænsninger ved genbrug, og industrien har desuden et stærkt ansvar for, at alle krav til holdbarhed, funktion, sikkerhed og pålidelighed fastholdes. Genfremstilling eller genbrug generelt er dermed ikke altid muligt, og parallelle tekniske krav og kvalitetsstandarder fastsat i anden lovgivning kan være hindrende.

De Danske Bilimportører opfordrer Kommissionen til at anerkende, at genbrug er et redskab og ikke et miljømæssigt mål i sig selv. Det er især ikke hensigtsmæssigt at fastsætte minimumsmål for genbrugs-materialer i nye materialer eller produkter, men der opfordres til at forbedre implementeringen af den eksisterende lovgivning på affaldsområdet. Der er desuden en række aspekter af ELV-direktivet (direktiv 2000/53/EF) med potentiale for at understøtte den cirkulære økonomi, men som stadig lider af manglende håndhævelse. Med henvisningen til ACEA peges derfor på en styrket håndhævelse af den eksisterende lovgivning på området – herunder et obligatorisk system til registrering og af-registrering (de-registration) med tvungen CoD (Certificate of Destruction) som dokumentation for korrekt bortskaffelse af bilen mv. Med hensyn til produktionsfasen peger ACEA på potentialet i "industriemissionsdirektivet" (IED) direktiv 2010/75/EF, og for brugs-fasen peges der på den tekniske regulering af

bilerne i form af de obligatoriske emissionsnormer (Euronormer) og reduktionsmålene for bilernes gennemsnitlige CO₂-emissioner. Derudover peger ACEA på behovet for en gennemgribende revidering af REACH-forordningen, der i visse tilfælde kan begrænse mulighederne for at genanvende materialer og udgøre en barriere for anvendelsen af visse reservedele.

Kommissionen opfordres til at være opmærksom på, at de enkelte tiltag i bilaget skal ses i sammenhæng, uagtet at tiltagene vedrørende batterier efter planen skal fremsættes i 2020 mens tiltagene vedrørende ELV og "right to repair" følger i 2021.

Dansk Byggeri er positiv over for Kommissionens udmelding om, at den kommende strategi for Sustainable Build Environment, er i overensstemmelse med sammenhængende politiske områder inden for klima, energi, ressourceeffektivitet, regler for håndtering af bygge- og anlægsaffald, tilgængelighed, digitalisering og uddannelsesområdet. Dansk Byggeri er positiv over for en revision af byggevareforordningen og implementering af krav om bæredygtighed og krav om genanvendt materiale for visse produktgrupper, med fokus på at det skal ske med hensyn til sikkerhed og funktionalitet. Dansk Byggeri er imidlertid bekymret for, hvordan Kommissionen har tænkt sig at stille de krav, og anbefaler at der stilles 'åbent' krav, for at undgå at nogle materialer eller metoder favoriseres over andre, men at kravet i videst mulig grad skaber incitament til innovation og produktudvikling i virksomhederne. Et eksempel på et åbent krav kunne være et krav om CO₂ pr. kvadratmeter byggeri. Dansk Byggeri ser også gerne, at byggevareforordningen fremover vil tillade medlemsstaterne at stille krav til produkt-specifikke miljøvaredeklarationer (EPD) på en eller flere produktgrupper, hvilket ikke er tilladt i dag.

Dansk Byggeri støtter et arbejde med digitale logbøger, materiale- og bygningspas. For at et indre marked skal fungere, er det vigtigt, at reglerne udarbejdes fælles i EU og ikke i de enkelte medlemslande. I samme ombæring bør ansvaret for den genbrugte byggevare afklares, så eventuelle fejl og mangler ved et gammelt byggemateriale ikke påhviler dem, der går foran ved at bruge genbrugte byggematerialer.

Dansk Byggeri er generelt af den opfattelse, at det er fornuftigt med fælles europæiske livscyklusbase-rede krav i offentlige indkøb, herunder Level(s). Kommissionens ambition bliver for alvor en succes, hvis Kommissionen får held med at rammesætte, i hvilke faser af livscyklussen, man stiller kravene. Der er i dag en tendens til national rammesætning og valg af LCA-database, hvilket forringer muligheden for at sammenligne produkter og derved transparente grønne indkøbskrav. Desuden er initiativet omkring carbon storage/carbon capture yderst interessant. Ved produktionen af fx cement kan der være nogle store punktforureninger, som i yderste konsekvens kunne gøre byggeriet CO₂-negativt, hvis den rette teknologi var til stede til at opfange den CO₂ der er forbundet med produktionen.

Dansk Byggeri følger Kommissionens mål om at revidere de udlagte mål for genanvendelse i EU, som er 70% for bygge- og anlægsaffald. Her er det Dansk Byggeris klare opfordring til Kommissionen, at man på EU-niveau harmoniserer, hvordan man måler for genanvendelsen i EU-landene.

Dansk Byggeri ser det som overordentlig fornuftigt, at man vil stille krav til deponering af jord i EU med ønske om at reducere denne form for affaldshåndtering. Dansk Byggeri opfordrer Kommissionen til at tydeliggøre, hvad der er den mest bæredygtige, sikre og cirkulære håndtering af jord, fx igennem et jord-hierarki, som det såkaldte affaldshierarki.

Dansk Byggeri ser ligeledes med stor interesse i en integrering af principper om cirkulær økonomi i de kommende renoveringsstrategier, hvor energieffektiviseringer også er et omdrejningspunkt.

TDC støtter overordnet EU-Kommissionens Green Deal og målsætningen om reduktion af CO₂-udledningen med 50 % inden udgangen af 2030. TDC har selv en målsætning om at være 100 % CO₂-neutral i 2030. En ambitiøs handlingsplan mod en cirkulær økonomi mindsker presset på naturressourcerne. TDC hilser derfor EU-Kommissionens fokus på elektronik og IKT-sektoren velkommen. TDC støtter de positive takter i EU-Kommissionens handlingsplan mod en cirkulær økonomi og ser frem til "initiativet vedrørende cirkulært elektronisk udstyr". TDC opfordrer til, at der klart skelnes mellem forpligtelser, der pålægges elektronikproducenterne og -distributørerne, samt at hele værdikæden er tænkt ind.

TDC forholder sig positive over for fælleseuropæiske krav til producenterne af terminaludstyr i forhold til produkternes mulighed for reparation, som et element af en "ret til reparation". Det anbefales, at der gradvis skal indføres en "ret til reparation" af terminaludstyrets mest almindelige problemer: udskiftning af batteri, bagbeklædning og skærm. TDC har sympati for ideen om en fælles europæisk tilbagetagelsesordning, hvor man kan returnere eller sælge sine gamle mobiltelefoner, tablets og opladere. For at en sådan ordning kan blive succesfuld, er det vigtigt, at forpligtelsen om tilbagetagelse ligger hos terminalproducenterne i sidste ende. I forhold til initiativet om en fælles oplader til mobiltelefoner og lignende produkter bør det sikres, at der er den samme ladeteknologi i alle mobiltelefoner og ladere, så kunderne får det maksimale ud af opladerne.

TDC hilser også initiativerne på emballageområdet velkommen og ser frem til at følge de konkrete forslag tæt, med henblik på at simplificere og reducere TDC-koncernens emballageforbrug.

Rådet for Grøn Omstilling ser mange positive tiltag i Kommissionens handlingsplan, men vurderer dem kun effektive, hvis de implementeres med stærke ambitioner. Rådet for Grøn Omstilling ser gerne, at der bliver opstillet EU-mål for reduktion af ressourceforbrug og den afledede miljøpåvirkning, og ligeledes mål for affaldsforebyggelse for virksomheder og industrier. Rådet for Grøn Omstilling er positiv over for Kommissionens fokus på reduktion og genbrug, begrænsninger på overemballering og adgang til offentligt drikkevand. Rådet for Grøn Omstilling ser gerne, at handlingsplanen for mikroplast stadig fokuserer på kvantificering af forureningen. Desuden er Rådet for Grøn Omstilling bekymrede over risikoen for uhensigtsmæssige substitutioner fra konventionel plastik til biobaseret, bionedbrydeligt og komposterbart plastik.

Rådet for Grøn Omstilling understreger vigtigheden af økonomiske instrumenter og investeringer, og at disse udvikles til skalerebare løsninger, og sikrer støtte til nye forretningsmodeller og systemer, som satser på forebyggelse og genbrug. Der er ligeledes en bekymring for, at investeringer rettet mod infrastruktur til "ny" plastproduktion såvel som kemisk genanvendelse vil bidrage til, at "business as usual" vil fortsætte ind i fremtiden. Rådet for Grøn Omstilling ser positivt på en revision af EU's regler om overførsel af affald og begrænsninger for eksport af affald. Det er væsentligt, at dobbeltstandarder behandles på andre politikområder, såsom kemikalier og produktkrav. Overordnet set er det nødvendigt med en mere omfattende tilgang til en vurdering af konsekvenserne af Europas produktion og forbrug i tredje verdenslande. Rådet for Grøn Omstilling ser gerne, for at sikre fokus, at kerneområder i problemstillingen omkring snitfladerne imellem kemikalier, produkter (artikler) og affald i højere grad indgår i handlingsplanen og ikke alene delegeres til den kemiske strategi.

Dansk Affaldsforening støtter Kommissionens ambition om en bæredygtig produktpolitik og bidrager gerne til udformningen af lovgivningen. Dansk Affaldsforening bakker op om, at Kommissionen vil tage afsæt i Ecodesign-direktivet, hvor der allerede er indarbejdet enkelte cø-krav for de produkter, der er omfattet af direktivet, men der er potentiale for flere krav.

Dansk Affaldsforening finder formuleringer omkring Kommissionens arbejde hen imod en 'reparationsret', overvejelser vedrørende nye rettigheder for forbrugere for eksempel med hensyn til reservedele, reparationsmuligheder og opgraderinger og undersøgelse af garantier vage. Dansk Affaldsforening mener, at der er et stort behov for at se på både reparation og forlængelse af garantiperioden for især husholdningsprodukter.

Dansk Affaldsforening er positiv over for Kommissionens ønsker om at gøre offentlige grønne indkøb mere bindende ved at stille mindstekrav om grønne indkøb i sektorlovgivning og monitoring af omfanget af offentlige grønne indkøb, og henviser til at Regeringen evt. viderebringer det arbejde, der allerede sker i regi af forum for bæredygtige indkøb.

Dansk Affaldsforening opfordrer Kommissionen til at der arbejdes på en samlet pakke, der kan motivere både producenter og kunder til at få produkterne, herunder elektroniske produkter, repareret. Dansk Affaldsforening opfordrer Regeringen til at presse på for løsninger på dette område, og har tidligere fremsat forslag der går på momsnedsettelse af reparationer samt forlænget garantitid. Dansk Affaldsforening opfordrer til, at der i forbindelse med en EU-dækkende tilbagetagnings- eller tilbagesalgssordning for udtjente mobiltelefoner, tablets og opladere, at det er producenterne, der skal modtage deres egne produkter retur med henblik på genbrug af elementer samt fremtidigt mere bæredygtigt produktdesign.

Dansk Affaldsforening bakker op om, at Kommissionen udgiver et forslag til en ny lovgivningsmæssig ramme for batterier. Dansk Affaldsforening efterlyser derudover, at forslaget forholder sig til særligt lithium-ion batterier, som findes indbygget i flere og flere produkter.

Dansk Affaldsforening mener, at tidsfristen for hvornår emballager skal være genbrugelige eller genanvendelige godt kan fremrykkes til år 2025, hvor mange emballageproducenter eller påfyldere selv har sat sig dette mål. Dansk Affaldsforening opfordrer til at fremme danske erfaringer med at påføre affaldssorteringsspiktogrammer på emballager i det videre EU-arbejde på området. Dansk Affaldsforening ser med interesse på Kommissionens forslag om, at ville udvikle regler for sikker genanvendelse af andre plastmaterialer til fødevarekontaktmaterialer end PET, da det ikke kun er reglerne men selve polymerens egenskaber, der hidtil kun har gjort PET egnet til at indgå i et loop af fødevarekontaktmaterialer.

Dansk Affaldsforening ser gerne, at Kommissionen peger på de flere brancher, hvor man kan forestille sig at stille krav om optag af genanvendte plastressourcer, udover emballager, konstruktionsmaterialer samt biler. Kommissionen peger på en række indsatser omkring mikroplast. Her kunne det for affaldssektoren være relevant med en indsats omkring evt. mikroplast i madaffald/oparbejdet madaffald/afgasset madaffald/digistat.

Dansk Affaldsforening er positiv overfor Kommissionens fokus på plastik men mener, at der kan være yderligere udfordringer i forhold til bionedbrydeligt plast, som Kommissionen må forholde sig til, herunder: at bionedbrydeligt plast ville skulle indsamles sammen med en fraktion, der tilgår en komposteringsproces – altså ville fx en madaffaldsfraktion skulle blandes med en emballagefraktion, at det ikke er alle EU-lande, som benytter sig af en komposteringsløsning i affaldshåndteringen, at materialet ikke blot 'forsvinder' fremfor at udnytte den energi og de ressourcer, der er brugt til fremstillingen af materialet.

Dansk Affaldsforening er positiv over for Kommissionens forslag om en strategi for tekstiler og ser gerne et mere fremhævet fokus også på genanvendelse af tekstiler. Dansk Affaldsforening bakker op

om de foreslåede tiltag, herunder især også ønsket om mere gennemsigtighed i hele værdikæden, som gerne må omfatte affaldsledet også.

Dansk Affaldsforening bakker op om de stillede forslag vedr. konstruktion og byggeri. Ud over et særligt fokus på isoleringsmaterialer kunne Kommissionen se på andre nye (komposit-) byggematerialer, som giver udfordringer i affaldsledet.

Dansk Affaldsforening noterer, at Kommissionen vil fremsætte reduktionsmål for madspild, samt at de vil undersøge muligheder for at lovgive om genbrug til erstatning af engangsservice i fødevarer-service.

Dansk Affaldsforening bifalder først og fremmest, at produkterne har fået mere fokus end affaldet i denne cirkulære strategi – og er enige i, at det primært er i produktpolitikken, at løsningerne skal findes.

Dansk Affaldsforening mener ikke, at affaldslovgivningen i særlig stort omfang kan bruges til at reducere affaldsmængderne, herunder mængderne af restaffald. Det er netop produktpolitikken, der skal virke her sammen med ændringer i borgernes og virksomhedernes forbrug. Dansk Affaldsforening bakker op om en monitoring af affaldsproduktionen og at der i øget omfang kommunikeres – gerne målrettet - om de enkelte sektors direkte og afledte affaldsproduktion, samt om hvad de hver især kan gøre for at mindske affaldsproduktionen.

Dansk Affaldsforening vurderer, at der i forhold til ”municipal waste” allerede er opstillet meget ambitiøse målsætninger i det eksisterende affaldsdirektiv, hvorfor vi anbefaler at holde fokus på implementering af dette regelsæt samt at vende blikket mod erhvervsaffaldet, som har en langt større affaldsproduktion end husholdningerne og det lignende affald fra andre kilder.

Kommissionen foreslår et harmoniseret system til separat indsamling i EU. Dansk Affaldsforening mener, at det eksisterende affaldsdirektiv allerede i for stort omfang metode-, frem for målstyrer. Dansk Affaldsforening vurderer, at effekten med harmoniseringen vil være meget begrænset. Dansk Affaldsforening opfordrer til at promovere vores piktogramsystem, som en relevant løsning på ønsket om en øget harmonisering. Dansk Affaldsforening mener, at det er nødvendigt at holde fokus på en større ensretning af selve affaldet (det vil sige produkterne der bliver til affald).

Kommissionen vil se på de mest effektive kombinationer af separat indsamling, hvilket Dansk Affaldsforening bakker op om i det omfang, at det skal bruges til erfaringsudveksling blandt de relevante myndigheder, for eksempel som led i den eksisterende Taix peer to peer ordning. De vil dog på det kraftigste fraråde fastlagte EU-modeller, som skal implementeres lokalt, da der er nærmest uendelig mange hensyn, der skal tages.

Dansk Affaldsforening bakker op om Kommissionens plan om at se på produktetiketter, som også er nævnt under emballage-sporet.

Dansk Affaldsforening bifalder Kommissionen fokus på dekontaminering, herunder at der skal udvikles metoder til at undgå uønskede stoffer i genanvendte materialer men mener, at der skal yderligere indsats til i forhold til den blandede affaldsstrøm, som modtages fra husholdninger og erhverv.

Dansk Affaldsforening bakker op om Kommissionen forslag til en yderligere harmonisering af klassificering for kemiske stoffer og klassifikation af farligt affald.

Dansk Affaldsforening bakker op om de forslag Kommissionen er kommet med omkring krav til omfanget af genanvendte materialer i nyproduktion. Derudover vil Kommissionen i et eller andet omfang se på EU-dækkende end-of-waste kriterier.

Dansk Affaldsforening bifalder, at der kommer fokus på Europas eksport af affald. At fremhæve 'genanvendt i EU' som en kvalitetsparameter er ligeledes en interessant vej at betræde. Dansk Affaldsforening bakker op om en nuanceret tilgang til hvilket affald, der eksporteres ud af EU med de kriterier, der fremgår af forslaget.

Dansk Affaldsforening ser gerne, at carbon capture utilisation (CCU) også nævnes og opfordrer til at bringe den aktuelle udvikling på området med ind i arbejdet i EU.

Dansk Affaldsforening bifalder Kommissionens forslag om afgift på ikke-genanvendt plastik, og at den fortsat vil fremme økonomiske instrumenter og gøre det muligt for medlemsstaterne at bruge differencieret moms for at kunne understøtte cirkulære aktiviteter som for eksempel reparation.

Dansk Industri ser et betydeligt potentiale og henviser til anbefalingerne fra Klimapartnerskabet for vand, affald og cirkulær økonomi, herunder blandt andet:

- Incitamenter til og krav om at designe cirkulært, for eksempel i eco-designdirektivet i form af konkrete designkrav, der understøtter cirkularitet via længere levetider, ressourceeffektivitet, genanvendelighed mv.
- Et mere effektivt marked for sekundære ressourcer gennem harmonisering af europæisk lovgivning, herunder implementering af affaldsdirektiverne samt udvikling af europæiske/internationale standarder, der kan fastsætte kvaliteten af genanvendte materialer.
- Brug af offentlige indkøb som drivkraft for cirkulær omstilling.
- Obligatorisk ensartet affaldssortering ved husstanden.

I forbindelse med at bruge eco-designdirektivet bredere, foreslår Dansk Industri, at der i stedet etableres et parallelt direktiv – et søsterdirektiv til eco-designdirektivet – der kan indeholde ikke-energiforbrugende produkter. Dansk Industri vurderer således, at det eksisterende eco-designdirektiv fungerer godt, og måden at regulere på er egnet til at brede ud. Hvis scope'et for produkter i det eksisterende direktiv blot udvides, er der en risiko for, at den positive udvikling for de omfattede produkter sættes i stå, og det er ikke ønskværdigt.

Dansk Industri bakker umiddelbart op om at prioritere de produktgrupper, der peges på i handlingsplanen. De er meget interesserede i at blive inddraget i arbejdet med de konkrete områder så tidligt som muligt, ligesom de opfordrer regeringen til at prioritere at følge EU-lovgivningen på dette område tidligt og tæt.

Dansk Industri er positiv overfor, at handlingsplanen særligt nævner at ville fremme produkt-som-service. Dansk Industri foreslår, at offentlige indkøb anvendes aktivt til at fremme disse nye forretningsmodeller.

Dansk Industri opfordrer til at nationale initiativer om for eksempel produktkrav, standarder og metoder ikke må udgøre en hindring for det indre marked. Dansk Industri vil gerne bakke meget kraftigt op om forslaget vedrørende øget håndhævelse, da det efter deres opfattelse er stærkt nødvendigt med markedsovervågning og tilsyn for at opnå en lige spillebane for virksomhederne – både mellem EU-landene og i forhold til import af produkter fra tredjelande.

Dansk Industri bakker op om, at Kommissionen foreslår at fremme en cirkulær tankegang ved en kommende revision af direktivet om industrielle emissioner (IED). Dansk Industri understreger, at påvirkning fra produkter enten bagud i produktkæden eller fremad efter leverancen normalt er reguleret af andre EU-lovpakker, derfor skal overlap i regulering undgås.

Dansk Industri finder det fortsat hensigtsmæssigt, at visse egenskaber alene reguleres i byggevareforordningen, fordi en lang række forhold af betydning for cirkularitet i byggeriet bedst egner sig til at blive reguleret på bygningsniveau (eksempelvis i bygningsreglementet).

Ændring af affaldstransportforordningen for at fremme det indre marked for affald er en højtprioriteret mærkesag for DI. Forordningens krav gør det til en bureaukratisk udfordring og samtidig omkostningsfyldt at transportere affaldsressourcer på tværs af landegrænser. DI foreslår, at Kommissionen tager lederskab i spørgsmålet om end-of-waste-kriterier og biproduktforordningen.

Dansk Industri bifalder og prioriterer Kommissionens fokus på behovet for at få skabt et effektivt marked for genanvendte ressourcer. Arbejdet med standarder og brug af dem bør have høj prioritet for Kommissionen og den danske regering – ikke mindst i lyset af, at danske virksomheder allerede på nuværende tidspunkt har udfordringer med at source tilstrækkelige mængder af genanvendt plast af den nødvendige kvalitet.

Dansk Industri hilser velkommen, at der vil blive arbejdet på at etablere regler for genanvendelse til fødevarekontaktmateriale af andre plastmaterialer end PET. De vil imidlertid også opfordre til, at EFSA genvurderer deres 5 pct.-grænse for emballager, der ikke har været brugt til fødevarer, i genanvendelsen af PET. Dansk Industri appellerer for et større fokus på kemisk genanvendelse, som ikke fylder så meget i handlingsplanen.

Dansk Industri bakker op om, at Kommissionen peger på digitalisering som et vigtigt redskab flere steder i handlingsplanen. Dansk Industri bakker op om denne tilgang, og vi ser især et potentiale i sporing og mærkning af materialer og produkter samt i dataplatforme, der kan skabe overblik over materialestrømme.

Dansk Industri glæder sig over, at planen understreger Kommissionens fortsatte prioritering af bioøkonomi og arbejdet med strategien herfor.

Dansk Industri støtter, at forbrugere skal være med til at drive den bæredygtige omstilling. Dansk Industri fremhæver, at der samtidig bør tages hensyn til omkostningerne for virksomhederne, ikke mindst SMV'erne, herunder risikoen for "information overload", som ifølge undersøgelser allerede i dag udgør et problem for forbrugerne pga. de mange lovpligtige oplysninger, der skal gives ved point of sale eller ved mærkning.

Dansk Industri ønsker mere klarhed på, hvad der nærmere ligger i forslaget om "right to repair", ret til reservedele mv., som ikke allerede er reguleret af de nuværende forbruger købsregler og fremhæver, at det er afgørende, at der fortsat er en sådan balance mellem køber og sælger.

Dansk Industri vil gerne rejse et flag i forhold til den tiltænkte tidsplan for gennemførelsen af de påtænkte ændringer i forbrugerreglerne.

Generelt finder Dansk Industri, at der er fundet en god balance i initiativerne, som vedrører byggeri og byggevarer. I særdeleshed er der nogle interessante og meget konstruktive perspektiver i udrulningen

af LEVEL(S) samt udviklingen af en digital logbog for bygninger, der potentielt vil have en række fordele for byggeriet i sin helhed.

Dansk Industri Byg anser en hurtig og smidig implementering af det syvende væsentlige krav (bæredygtighed) som en central – og en nødvendig – forudsætning for den bæredygtige omstilling af byggeriet og byggevarer på det indre marked.

Bygherreforeningen støtter de stillede forslag i Kommissionens fokus på byggeri men finder det derudover vigtigt, at der arbejdes på før nedrivning; levetidsforlængelse af bygninger, selektiv nedrivning, fokus på sundhed og sikkerhedsaspekter ved demontering og kriterier for mængder af genbrug/genanvendelse af bestemte fraktioner, ved at der ved design er; fokus på fleksibilitet af nye bygninger og elementer, design for demontering, pct indhold af sekundære materialer, reduktion i kompleksitet og mindre brug af problematisk kemi, forudsætninger for genbrug og genanvendelse med fokus på standarder, materialepas, sporbarhed og etablering af et velfungerende marked for sekundær materialer.

DANVA – Dansk Vand- og Spildevandsforening bakker op om handlingsplanen, som indeholder mange interessante initiativer, hvoraf mange også vil få betydning for vandforsyning og spildevandsbehandling. Det gælder eksempelvis fremme design af bæredygtige produkter med lang holdbarhed, samt minimere forekomsten af farlige kemikalier i øvrigt. Det gælder også Kommissionens overvågning og støtte til implementering af krav i drikkevandsdirektivet om at gøre drikkevand tilgængeligt i det offentlige rum med henblik på reducere forbrug af flaskevand og mindske forekomst af emballageaffald, initiativer i forhold til mikroplast herunder begrænsning af dette i alle stadier i et produkts livscyklus samt fremme af udvikling og harmonisering af metoder til måling af udslip af mikroplast og udvidet producentansvar.

DANVA vil gerne fremhæve og foreslå, at der arbejdes på flere initiativer fra spildevandsområdet herunder arbejde med omdannelse af spildevandsslam til råolie ved såkaldt hydrothermal liquefaction (HTL) og opbygning af andre teknologier, hvorved man kan producere bæredygtige brændstoffer og energi fra spildevandsslam og andet organisk affald, f.eks. Gas-to-liquid technology (GTL). Desuden efterlyses et større fokus på potentialer i at indvinde bæredygtig varme fra rensed spildevand.

DANVA ser det som en mangel, at en revision af byspildevandsdirektivet ikke er nævnt under overskriften "less waste, more value" i handlingsplanens bilag. Jævnfør ovenstående bemærkninger, mener de direktivet bør ændres, således at det kommer til at afspejle mulighederne for såvel bæredygtig stofindvinding (fosfor, kvælstof og kulstof), som bæredygtig energiproduktion fra spildevand og spildevandsslam.

Landbrug & Fødevarer bakker op om den europæiske grønne pagt generelt og ambitionen om at sikre, at den økonomiske vækst er afkoblet fra forbruget af ressourcer. For Landbrug & Fødevarer er det helt afgørende, at muligheden for at producere er forudsætningen for holdbar omlægning til et klimaneutralt og mere bæredygtigt samfund. Landbrug & Fødevarer er især positive overfor, at handlingsplanen også fokuserer på en cirkulær biobaseret økonomi og mener, at det bør stå mere centralt.

Landbrug & Fødevarer noterer med interesse, at Kommissionen vil fremsætte forslag til en politik for bæredygtige produkter, som fokuserer på at udvide direktivet om miljøvenligt design. Landbrug & Fødevarer savner, at der i højere grad er fokus på muligheder for udvikling af produkter baseret på bæredygtigt biobaseret materiale.

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at EU-kommissionen vil forhindre green washing og er enige i, at det er vigtigt med fælles europæiske standarder, som sikrer forbrugerne valid information

om produkternes miljøeffekt, der er baseret på et gennearbejdet og videnskabeligt funderet grundlag. Landbrug & Fødevarer noterer sig, at Kommissionen vil fremsætte forslag om, at virksomheder skal underbygge deres miljøanprisninger ved hjælp af metoden til vurdering af produkters og organisationers miljøaftryk. Det er vigtigt, at Danmark engagerer sig i arbejdet med PEF og OEF. I forhold til kommunikation om fødevarer er det dog også vigtigt, at ernæringsaspekter inddrages.

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at EU-kommissionen vil styrke de cirkulære økonomi aspekter i direktivet om industrielle emissioner. Landbrug & Fødevarer arbejder aktivt for at sikre ensartede konkurrence- og miljøvilkår for virksomheder i EU gennem arbejdet med at udvikle fælles vilkår for miljøgodkendelser i EU i sammenhæng med anvendelse af den bedst tilgængelige teknik. L&F ønsker, at den cirkulære økonomi tankegang inddrages yderligere i BREF arbejdet f.eks. i form af helhedstænkning og positive incitamenter til ressourceudnyttelse. Det er positivt, at Kommissionen vil fremme industriel symbiose. Men Landbrug & Fødevarer har vanskeligt ved at forstå, hvordan initiativet om udvikling af et industridrevet rapporterings- og certificeringssystem vil fremme industriel symbiose uden at skabe ekstra administrative byrder for virksomhederne. Landbrug & Fødevarer er enige i EU kommissionens ambition om at sikre den biobaserede sektors bæredygtighed og cirkularitet og mener, at den cirkulære bioøkonomi bør styrkes yderligere i handlingsplanen.

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at Kommissionen vil styrke den fælles europæiske kontrolordning for miljøteknologi (ETV).

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at Kommissionen vil revidere de væsentlige krav i emballagedirektivet, men er af den opfattelse, at der er behov for en grundlæggende revision af direktivet.

Landbrug & Fødevarer er enige i behovet for mere viden om risici ved og forekomsten af mikroplast i miljøet herunder forekomst i slam, der anvendes i til jordbrugsformål. Det er desuden meget vigtigt at begrænse mængden af mikroplast opstrøms, så den ikke ender i slammet.

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at Kommissionen vil udarbejde en rammepolitik for sourcing, mærkning og brug af biobaseret plast, så virksomhederne nemmere kan agere i det nye marked. Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at Kommissionen vil sikre, at forbrugerne ikke vildledes ved markedsføring af bionedbrydeligt/komposterbart plast.

Landbrug & Fødevarer støtter et fælles EU reduktionsmål for madaffald/madspild som en del af EU Green Deal og Farm to Fork reformerne. Det er særdeles positivt, at der sættes fokus på vandgenbrug i industrien, hvor der er betydelige potentialer. Det er dog helt afgørende, at der skelnes imellem de forskellige industrityper, hvor der for eksempel er store krav til hygiejne i fødevarerindustrien. Landbrug & Fødevarer mener, at det er en god ide at Kommissionen vil styrke og effektivisere recirkuleringen af næringsstoffer. Men det er dog vigtigt at undgå miljøfremmede stoffer i recirkuleringen.

Landbrug & Fødevarer er meget positive overfor, at Kommissionen vil foreslå at harmonisere systemerne til særskilt indsamling af affald.

Landbrug & Fødevarer bifalder, at der lægges høj vægt på forskning som en nødvendighed for at udnytte potentialerne i den cirkulære økonomi. Herunder ikke mindst tværvideenskabelig udfordringsdrevet forskning understøttet af Horizon Europe og European Institute of Innovation & Technology. Der bør endvidere lægges stor vægt på at fremme involvering af erhvervslivet i hele værdikæder, herunder at fremme SMV deltagelse.

Wind Denmark er positiv over for Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi. Der er kommet et stadigt mere intenst fokus på bæredygtighed og genanvendelse i vindmøllebranchen i de seneste år. Vindmøllebranchen har i flere år arbejdet på løsninger for at genanvende møllevingerne, men selv om der er flere gode bud på løsninger i pipelinen, er der endnu ingen universalløsning klar. På sektorniveau har branchens europæiske forening Wind Europe indgået et samarbejde med to andre europæiske organisationer the European Chemical Industry Council og the European Composites Industry Association for at afsøge løsninger for genanvendelse af vindmøllevinger.

Forbrugerrådet TÆNK er positiv overfor handlingsplanen og fremhæver brugen af miljømærkning, og samtidig støtter Kommissionens fokus på "levetidsmærke" på varige forbrugsgoder og den større indsats mod "greenwashing". I forbindelse med fokus på emballage, savner TÆNK et generelt fokus på det allerede eksisterende producentansvar og den manglende opfyldning af de nuværende mål i affaldsdirektivet. TÆNK støtter Kommissionens fokus på elektronik og ICT, men fremhæver desuden vigtigheden af at fokusere på al elektronik og alle elektriske produkter og ikke alene mobiltelefoner, tablets og pc'er. TÆNK bifalder Kommissionens fokus på at sænke emballageforbruget og generelt fokus på plastik. TÆNK fremhæver dog, vigtigheden af at kigge nærmere på indhold af kemi i plastik og emballage, særligt fødevareremballage.

TÆNK er positiv over for Kommissionens forslag om en strategi for byggeri og en strategi for tekstiler. I forhold til byggeriet, ønsker TÆNK et større fokus på indhold af problematisk kemi i byggeriet og derudover anbefaler TÆNK at der arbejdes på fælles definitioner af tøjspild, så det bliver muligt at måle frem- eller tilbageskridt, samt at det indeholder en gennemgang af moms, afgifter og tilskud og indebære en prioritering af forskning i genanvendelse og teknik. TÆNK har i mange år fokuseret på madspild og støtter op om at der udarbejdes et mål for nedbringelse af madspild.

TÆNK opfordrer Kommissionen til at foreslå konkrete tiltag med henblik på at sikre, at genanvendte materialer er lige så sikre som nye materialer, især i forbindelse med arbejdet med Kommissionens "Chemicals Strategy for Sustainability". TÆNK fremhæver desuden at der, i forbindelse med genanvendelse af affald i nye produkter, skal oplyses hvor stor en producentdel af produktet der består af genanvendte materialer, og hvor det genanvendte materialer stammer.

Plastic Change indstiller, at handlingsplanen følges op af konkrete og bindende målsætninger, reduktions- og genbrugsmål for at sikre den ønskede effekt. Der foreslås også, at der skelnes mellem genbrug og genanvendelse, og at man ikke benytter begreberne som synonymer og/eller lige gode løsninger. Plastic Change støtter forslaget om et bæredygtigt produktpolitik og ønsker desuden et fokus på sporbarhed som særskilt indsatsområde. Plastic Change finder det meget positivt, at planen vil adressere offentlige indkøb og indfri det store potentiale, der ligger i dette.

Plastic Change finder det positivt, at Kommissionen lægger op til, at handlingsplanen for cirkulær økonomi skal supplere engangsplastikdirektivet fra 2018 på plastikområdet. Det er imidlertid uklart, hvad Kommissionen præcist mener, at EU bør gøre i forhold til mikroplastik. Plastic Change anbefaler derfor, at der nedlægges et mere generelt forbud mod bevidst at tilføje mikroplastik, samt at man gør "best practice" obligatorisk igennem hele forsyningskæden i forhold til plastikpellets. Plastic Change støtter, at kommissionen planlægger at etablere et regelsæt for plastik, som bliver markedsført som "bio", biobaseret, bionedbrydelig og komposterbar plastiktper i 2021, og at man lægger op til at øge kravene til den forbrugerede information for at undgå "greenwashing".

Plastic Change finder det ligeledes meget positivt, at Kommissionen vil øge fokus på kemikalier i plastik, produkter og emballager, da kemien tilsat fra materialeproduktion til produktproduktion er helt afgørende i forhold til, om man kan opnå en ren og sikker cirkulær økonomi, der befinder sig på de

øverste trin i affaldshierarkiet. Dette gælder både i forhold til fødevarekontaktmaterialer og i forbindelse med optag af genanvendt plastikmateriale i nye fødevarekontaktmaterialer, jf. de obligatoriske krav til genanvendt indhold, som planen lægger op til. Plastic Change finder det derfor også positivt, at Kommissionen lægger op til at samarbejde med industrien om at udvikle harmoniserede systemer til sporing og oplysninger om tilsatte stoffer. Plastic Change finder det imidlertid helt afgørende, at farlig og uhensigtsmæssig kemi og stoffer helt bliver udfaset. Kemi og stoffer skal derfor også adresseres i den kommende "Chemicals Strategy for Sustainability" og i den eksisterende "REACH"-lovgivning, hvor plastik ikke er reguleret.

BatteriForeningen - Danish branch of EPBA ser frem til at deltage i arbejdet med det kommende nye batteridirektiv, som forhåbentlig kan føre til mere fokus på indsamling og genanvendelse af brugte batterier frem for administration. I forbindelse med indførelse af udvidet producentansvar og regulering af emballage har BatteriForeningen påpeget det uheldige i, at WEEE, batterier og emballage ser ud til at skulle reguleres forskelligt. I relation til ambitionen om at udfase ikke-genopladelige batterier bemærker BatteriForeningen, at batterier ikke i almindelighed kan sammenlignes med eksempelvis engangsservice etc. BatteriForeningen er enig i, at det bør tilstræbes at anvende genopladelige batterier, hvor det er teknisk muligt og indgår som en naturlig del af brugen af et produkt, eksempelvis en biltelefon. Et eventuelt decideret forbud mod genopladelige batterier vil også vanskeliggøres af, at mange af de batterier, der kommer ind over EUs grænser, stammer fra importeret udstyr og privat køb af batterier på hjemmesider fra tredje lande.

Kommunernes Landsforening støtter op om lovgivningsforslag til fremme af en bæredygtig produkt-politik og understreger, at det er afgørende, at der sker en kobling mellem produktpolitik og affalds-politik, idet forebyggelse ikke kan ske ikke i affaldssektoren, men i produktions- og forbrugsfasen. For at sikre at der ikke genereres produkter, som ikke er egnet til genbrug og genanvendelse, bemærker Kommunernes Landsforening, at en væsentlig fremadrettet indsats er, at produkter og emballager bliver mere ensartet og fremstilles af samme materialetyper. Kommunernes Landsforening støtter desuden, at der i praksis arbejdes for nye rettigheder for forbrugere med henblik på reparationsret.

Kommunernes Landsforening anbefaler øget samarbejde mellem alle relevante aktører på tværs af den offentlige sektor, så der bliver udarbejdet vejledninger om det optimale klimavalg, som kommuner mfl. kan lade sig guide og inspirere af, når der lokalt skal findes svar på de grønne og bæredygtige ambitioner inden for den lokalpolitiske økonomiske ramme. Kommunernes Landsforening anbefaler ikke, at der fremsættes bindende mindstekrav, uden at disse er baseret på et grundigt forarbejde men anbefaler, at udbudsdirektivet bør justeres, så offentlige indkøbere kan stille krav til hele virksomhedens adfærd og ikke alene, stille miljøkrav om kontraktens genstand. Kommunernes Landsforening finder, at retten til reparation og opgradering som fokusområde er væsentligt og ser gerne løsninger, der fremmer, at produkterne bliver repareret i stedet for bortskaffet.

Kommunernes Landsforening finder, at tidsfristen for, hvornår emballager skal være genbrugelige eller genanvendelige, med fordel kan fremrykkes til 2025, hvor producentansvaret skal være fuldt implementeret. Kommunernes Landsforening ser gerne affaldspiktogrammer på emballager, og den danske løsning, der pt. søges udbredt i Norden, kan også fremmes i det videre EU-arbejde på området.

Kommunernes Landsforening finder, at øget optag af genanvendte plastressourcer kan fremmes på andre områder end de nævnte emballager, konstruktionsmaterialer og biler, eksempelvis på elektronikområdet. Kommunernes Landsforening bakker op om indsatser rettet mod mikroplast og bioplast, samt de stillede forslag i Kommissionens arbejde med konstruktion og byggeri og i forbindelse med tekstiler. Kommunernes Landsforening anbefaler et større fokus på genanvendelse af tekstiler og ser gerne et producentansvar herfor.

Kommunernes Landsforening bakker op om reduktionsmål for madspild og forslaget om at undersøge muligheder for at lovgive om genbrug til erstatning af engangsservice i fødevarer-service. Kommunernes Landsforening kan også støtte, at der udarbejdes en næringsstofhåndteringsplan, som blandt andet skal fremme markedet for genanvendte næringsstoffer.

Kommunernes Landsforening bifalder, at handlingsplanen fokuserer langt mere på produkter end på affald, og dermed på forebyggelse af affald. Kommunernes Landsforening kan bifalde, at Affaldsrammedirektivet revideres i år 2022, hvor også forebyggelsesmål for specifikke affaldsstrømme introduceres. Kommunernes Landsforening ser gerne et harmoniseret system, med lokal mulighed for at tilrettelægge den borgernære indsamling ud fra gældende rammer, vi kender i dag – hvad der lokalt giver mening, og kan ikke støtte en rigid harmonisering af beholdere/spande (udformning og farver), samt hvad der sorteres ned i dem. Kommunernes Landsforening anbefaler på linje med Dansk Affaldsforening at promovere det danske piktogramsystem og øget vejledning og information som en relevant løsning på ønsket om en øget harmonisering. Kommunernes Landsforening kan støtte et skærpet fokus på Europas eksport af affald og at fremhæve 'Genanvendt i EU' som en kvalitetsparameter.

Dansk Regioner finder det positivt, at Kommissionen vil indføre bæredygtighedsprincipper i direktivet for miljøvenligt design og at forbrugernes og offentlige indkøberes deltagelse i den cirkulære økonomi styrkes. Dansk Regioner støtter, at ecodesign direktivet gøres bredere og mere bindende og anbefaler, at der arbejdes hen mod, at så mange varer som muligt deklarerer i forhold til miljø og deres klimaaftryk. Dansk Regioner anbefaler desuden, at effekt på biodiversitet med fordel kan inddrages i forhold til specifikke produktregler grundet det stor træk på primærressourcer.

Dansk Regioner bakker op om de stillede forslag for byggeriets værdikæde og foreslår desuden, at der, før nedrivning medtages analyser for mulig "levetidsforlængelse", selektiv nedrivning og screening af genbrugelige materialer samt plan for genbrug og genanvendelse. Ved design skal der arbejdes for design for genadskillelse, skabes en marked for sekundære/genbrugte materialer – blandt andet regionale markeder, arbejdes på at reducere bygningsmaterialers kompleksitet med fokus på minimering af ressourceforbrug, stilles krav til genbrug ved fx standarder for materialekvaliteter og sporbarhed og materialepas, samt har fokus på minimering og deklarering af indholdet af kemi i bygninger. Dansk Regioner ser gerne, at EU opfordrer medlemsstaterne til at samarbejde om at etablere nationale genbrugsanlæg, have fokus på certificeringer og standarder i byggeriet, som er til hinder for genanvendelse, og dels understøtter anvendelsen af sekundære materialer, blandt andet ved en form for belønningssystem for de bygherrer der vælger sekundære råstoffer frem for primære. Dansk Regioner ser gerne, at der udvikles et sæt af økonomiske mekanismer, der kan regulere det sekundære marked. Dansk Regioner foreslår, at der arbejdes på at udvikle et EU certificeret kvalitetssystem for re- og opcycling anlæg-

Dansk Regioner bakker op om fælles indikatorer på cirkulær økonomi og bemærker, at omstillingen til cirkulær økonomi er vigtig for at nå de regionale mål og nationale mål om klimaneutrale lande i 2050, idet størstedelen af de forbrugsrelaterede udledninger sker uden for Danmarks grænser, men er forårsaget af produktions- og forbrugsmønstre i blandt andet Danmark og EU. DR ser muligheder i Power to X som lovende CCU strategi og ønsker dette nævnes i forbindelse med de tværgående initiativer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Baseret på tidligere drøftelser forventes der generelt opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens ambition om tilvejebringelsen af en cirkulær økonomi i EU, der kan understøtte opnåelsen af klimaneutralitet i 2050 og afkoblingen mellem vækst og ressourceforbrug, da ressourceudvinding og -forarbejdning er store kilder til drivhusgasudledninger i EU, og da omstillingen kan være med til at sikre EU's konkurrenceevne på længere sigt. Herunder finder regeringen det positivt, at strategien i forlængelse af Kommissionens industristrategi fokuserer på gevinsterne ved den grønne omstilling.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionen med handlingsplanen vil opskalere den cirkulære økonomi fra en begrænset skare af foregangsvirksomheder til at omfatte større økonomiske spillere. Regeringen finder det dog samtidig vigtigt at fremhæve, at ikke blot større virksomheder men også den store underskov af små og mellemstore virksomheder, bør tænkes ind i det videre arbejde med implementering af handlingsplanen. Det er i samklang hermed regeringens holdning, at det indre marked og digitale teknologier udgør centrale elementer i udviklingen af en cirkulær økonomi, og at en styrkelse af EU's industribase og fremme af innovative, cirkulære forretningsmodeller og iværksætteri bør stå som vigtige mål for arbejdet.

Regeringen hilser det velkomment, at Kommissionen har fokus på at sikre en sammenhængende juridisk ramme for en bæredygtig produktpolitik, der skal understøtte ressourceeffektivitet, cirkularitet, sikkerhed og et reduceret klima- og miljøaftryk. En åbning af ecodesigndirektivet i forhold til at inddrage flere produktgrupper og flere kriterier, som understøtter den cirkulære økonomi, og bygger på erfaringer fra EU's miljømærke Blomsten og Kommissionens ny metode, Product Environmental Footprint (PEF) kan bidrage til denne udvikling. Ecodesign og energimærkning er estimeret til at have leveret 50 % af EU's 2020-mål for energibesparelser. Regeringen er derfor positiv over for en udvidelse af anvendelsesområdet for Ecodesign, idet det forventes at bringe store energi- og miljøbesparelser samt udbrede tilgangen om cirkulære økonomi. Der bør dog i den forbindelse tages hensyn til, at implementeringen af nye cirkulære økonomiske aspekter i ecodesign- og energimærkningsdirektiverne ikke mindsker eller forsinker den nuværende indsats inden for energieffektivisering.

Ved udvidelse af miljøpåvirkningskategorier finder regeringen, at det bør tilstræbes, at dokumentationsbyrden for producenter og markedsovervågningsorganer holdes minimal. Derfor bør man ved udvikling af produktkrav til ressourceeffektivitet sørge for, at de kan implementeres for producenter og kan håndhæves af markedsovervågningsorganer, hvilket allerede er et hovedfokus under udvikling af de nuværende energieffektivitetskrav under ecodesign. Regeringen lægger vægt på, at tiltagene tager højde for den stigende handel online og sammenhængen med en stærk og effektiv markedsovervågning.

Foruden udvidelse af ecodesigndirektivet, lægger regeringen vægt på, at en sammenhængende juridisk ramme for bæredygtige produkter omfatter de mange andre produktreguleringer, der allerede findes. Dette skal sikre, at der på tværs af produktområder stilles konsistente krav til klimapåvirkning igennem hele livscyklus, og at man fremmer brugen af fornyelige ressourcer og beskyttelsen af sundhed og miljø for alle produkter, der produceres i EU. Kun herved kan der skabes materialekredsløb, der er bæredygtige. Forlængelse af levetiden, ressourceoptimering og øget genanvendelighed af produkter, øget anvendelse af sekundære råvarer og substituerende af skadelige kemikalier skal være centrale elementer i den sammenhængende juridiske ramme. En ny produktpolitik skal gøre bæredygtig produktion og forbrug nemt, transparent og troværdigt for både forbrugere og producenter.

Regeringen lægger endvidere vægt på, at tiltagene skal understøtte et velfungerende indre marked for bæredygtige produkter, hvorfor regeringen vil arbejde for en effektiv og ensartet implementering og håndhævelse af eksempelvis produktkrav, standarder og metoder.

Derudover støtter regeringen, at der arbejdes på en fælles EU-tilgang med minimumskrav til offentlige grønne indkøb og monitorering af og rapportering om disse i EU's medlemsstater, idet regeringen ser offentlige indkøb som en væsentlig drivkraft for cirkulær økonomi.

Regeringen finder, at cirkularitet er en vigtig del af industriens bidrag til klimaneutralitet og fortsatte konkurrenceevne og støtter Kommissionens intention om at fremme brug af digitale teknologier til at følge, spore og kortlægge ressourcestrømme og -kvaliteter i værdikæder. Herunder understreger regeringen behovet for, at der etableres standardiserede metoder til effektiv indsamling og deling af data mellem virksomheder i hele leverandørkæden med henblik på at understøtte virksomheders muligheder for forretningsudvikling på baggrund af data og at understøtte et fælles indre marked for sekundære råvarer. Fokus bør være på udvikling af standarder og protokoller for adgang til og anvendelse af data på tværs af datasæt, der bidrager til udviklingen og optaget af cirkulære forretningsmodeller på tværs af den cirkulære økonomi.

Regeringen støtter forbedrede rettigheder for forbrugerne i den cirkulære økonomi og vil arbejde for, at det bliver nemmere for forbrugerne at træffe reelle grønne og bæredygtige valg, herunder at forbrugerne ikke bliver vildledt gennem grønvaskning. Regeringen arbejder for, at nye grønne regler og initiativer er evidensbaserede og understøtter en aktiv forbrugeradfærd.

Regering hilser det velkomment, at Kommissionen vil præsentere et 'initiativ vedrørende cirkulært elektronisk udstyr' med fokus på blandt andet at øge holdbarheden, samt muligheden for opgradering, reparation, genbrugelighed og genanvendelighed af elektroniske produkter. Ligeledes finder regeringen det positivt, at Kommissionen tager initiativ til at indføre 'retten til reparation' samt ensretning af visse produkttyper, som opladere, for at reducere det samlede ressourceforbrug. Det er regeringens holdning, at der skal nytænkning til på dette område for effektivt at reducere det samlede ressourcetryk for denne type af produkter.

Regeringen hilser initiativer velkomne, der kan fremme en øget, skånsom indsamling af elektronik og IKT produkter, således at genbrugspotentialet bevares. Tilbagetagningsordninger, der omfatter hele EU, kan muligvis fremme en sådan indsamling, men det kan give udfordringer ift. dataregistrering og indsamling, hvilket kan medføre problemer med at dokumentere opfyldelse af genanvendelsesmålene på nationalt plan.

Regeringen hilser Kommissionens initiativ med at fremsætte nye regler for batterier velkomment, herunder, at Kommissionen vil fremsætte forslag til nye regler for batterier under hensyntagen til bl.a. bæredygtigheds- og gennemsigtighedskrav til batterier og at det i strategi for bæredygtig og intelligent mobilitet vil blive undersøgt, hvordan anvendelse af "product-as-a-service"-løsninger kan nedbringe forbruget af nye materialer. Der er i høj grad brug for, at reglerne i det eksisterende batteridirektiv revideres og sammentænkes med en europæisk cirkulær value-chain for batterier, der kan tage højde for en fremtidig e-mobilitet. Det er vigtigt, at dette arbejde tager højde for etiske bæredygtighedsprincipper i forbindelse med råvareforsyninger i batteriproduktionen, såvel som sikkerhedsmæssige aspekter ved brug, genbrug og genanvendelse af batterierne.

Regeringen støtter op om Kommissionens fokus på plastik og Kommissionens arbejde med at forebygge emballage affald. Regeringen har, i implementeringen af udvidet producentansvar for emballage, særligt fokus på at øge genbrug og genanvendelse af plastikemballage.

Regeringen forventer ikke, at der vil blive behov for at anvende forordningen om genbrug af rensset spildevand i landbruget i Danmark, men ser gerne, at der kommer øget fokus på genanvendelse af vand og vandeffektivitet i industrien eksempelvis gennem BREF-arbejdet. Regeringen bakker op om Kommissionens ønsker om at revidere byspildevands- og slamdirektiverne med henblik på, at der kommer større fokus på genanvendelse af næringsstoffer og energiproduktion.

Regeringen bakker op om Kommissionens fokus på at forebygge madaffald og om at komme med en strategi for tekstiler.

Regeringen støtter op om en revision af byggevareforordningen, herunder et styrket fokus på implementering af forordningens kriterie om bæredygtig udnyttelse af naturressourcer samt sikring af fælles og ensartede dokumentationsbetingelser for eksempelvis genbrug af byggevarer. Regeringen hilser det endvidere velkomment, at Kommissionen vil præsentere en omfattende strategi for bæredygtigt byggeri med fokus på bl.a. livcyklusanalyser og digitale logbøger/bygningspas. Regeringen støtter, derudover, at Kommissionens renoveringsinitiativ implementeres i overensstemmelse med principperne for cirkulær økonomi, idet det er centralt, at anvendelse af genbrugte byggematerialer bidrager til øget energieffektivitet, og samtidig må det ikke bidrage til højere energiforbrug til opvarmning. Effektiv markedsovervågning vil ligeledes kunne understøtte, at der vil være tillid til, at sikkerhed og funktionalitet bevares på et højt niveau i forhold til Kommissionens ny strategi for bæredygtigt byggeri.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionens handlingsplan sætter fokus på en styrkelse af indsatsen for mindre affald, mere genbrug samt mere og bedre genanvendelse, herunder især for plastik og tekstiler. Regeringen bakker op om reduktionsmål for udvalgte affaldstyper, såsom bygge- og anlægsaffald, øget harmonisering på tværs af EU, samt bedre vilkår for brug af genanvendte materialer.

Regeringen er åben over for at se nærmere på muligheden for at stille krav til indhold af genanvendt plast i produkter som emballage, byggematerialer og biler. Regeringen finder det desuden positivt, at Kommissionen vil støtte udviklingen af løsninger inden for høj kvalitetssorteringsanlæg. Begge dele vil kunne understøtte et marked for genanvendt plast og gøre det mere attraktivt at etablere sorteringsanlæg til forskellige plasttyper i EU landene.

Regeringen støtter Kommissionens fokus på og udarbejdelse af den kommende bæredygtige kemikaliestrategi.

Regeringen bakker desuden op om, at EU bør stoppe med at eksportere affald ud af EU og støtter en ambitiøs revision af EU's transportforordning om overførsel af affald over grænser for at skabe et reelt indre marked for handel med sekundære råvarer.

Regeringen ser det som positivt, at strategien fokuserer på gevinsterne ved den grønne omstilling. Eksempelvis fremhæver handlingsplanen, at en bevægelse mod en mere cirkulær økonomi vil øge bruttonationalproduktet og skabe 700.000 nye jobs i EU i 2030.

Regeringen hilser det samtidig velkomment, at der arbejdes på at integrere cirkulær økonomi i EU's taksonomi for bæredygtige investeringer, samt at der tages højde herfor i revision af direktivet om ikke-finansiell rapportering.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.